

Háború és anyavédelem.

Írta: SZIRMAY OSZKÁRNÉ.

»Matribus detestata« — e két szóval jellemzi a harci dicsőséget istenítő nagy nemzet nagy költője a háborút, minden háborúban több köny omlik az anyák szeméből, mint amennyi vér folyik el a hősök sebeitől, — szívünk minden kínos vonaglásával érezzük, hogy a háború igazi szenvedői nem hős fiaink a harctéren, nem gonddal ápolt sebesültjeink a kórágyon, a megkínzott szenvedők a nők, az anyák, akiket nem ragadhat magával a küzdelem és diadal mámor, akiknek felkorbácsolt fantáziája maga előtt látja a rémek összességét és a rémeknek közepette imádott férjét, édes gyermekiét.

Anyavédelem a háborúban a szó igaz értelmében csak a béke munkája, megalapozása az eljövendő békének. Ha az anyák csak végigszenvednék a háborút, az már egy cselekvésnek beszámítható ténykedés lenne, hogy azonban a ma asszonya végig tudja küzdeni is a háborút kifáradhatatlanul, erős idegzettel, a család-fentartás vagy a szociális segítség munkáját végezve, az mutatja nekünk, hogy nem nyomtalanul tűnt le az elmúlt évtizedek evolúciója, az adja a halvány fénysugarat a nagy sötétségben, a reményt, hogy minden visszaesés ellenére is van haladás és az emberiségnek nem csak múltja van, hanem jövője is lesz, jobb a jelennél.

Aki ujját rajta tartja az emberiség lüktető erén, az szemlélve a fellendülést, melyet e rémes kor vigaszt hozó virágjaként a szociális lelkiismeret felébredésében látunk, és azt, hogy a különböző szociális feladatok közt épp a szorosán vett anyavédelmi akció lendül fel a háború idejében, az e fellendülésben nemcsak a charitas megnyilvánulását fogja látni, mely segíteni akar minden szenvedőn, nemcsak az emberi fajnak ösztönszerű önvédelmi tevékenységet, mely a születendő generációt meg akarja védelmezni, midőn a mosi élőket az ágyú torka elé kénytelen vinni, hanem abban egy jövő szobáiban első fénysugarát fogja látni, melynek az anyák régen hangoztatott és mindaddig a köztudatba át nem ment szolidaritása adja meg a jelleget, melyben a gyermek lesz a nemzet legértékesebb kincse és melyben a nő ember számba megy, többé nem mint rabszolga robotol és nem mint bábu, henyél, hanem dolgozik mint önmagának és gyermekeinek fentartója; többé nemcsak a legrosszabbul fizetett pályákon keresheti meg kenyerét, és egyéniségében kifejlődve, gazdaságilag függetlenül, a társadalom és az állam segítségére csak akkor szorul, — de akkor teljes joggal, — mikor kenyérkereső munkája szünetel, hogy annál produktívabb államfentartó munkát végezzen, mikor az anyák a háborúknak véradójával fentartja nemzetét. Azon korban

nemcsak a törvény formalitásaival jóváhagyott anyaság, hanem minden anyaság szent lesz és a gyermek születése nem lehet többé sem nyomor, sem szegény forrása anyára és gyermekére.

Az Igazi anyavédelem csiráját láthatjuk azon segítségben, melyet társadalmunk most a háború idején nyújt az anyának a gyermekágyban.

Ha testet ölt a Stefánia-Szövetség eszméje, melynek szervezését a székesfőváros polgármestere irányítja és vezeti, országsszerte az anyavédelem szolgálatába fognak tömörülni a komoly szociális munkások. A nagy eszméhez méltó formája akkor lesz a segítségnek, mikor bölcs törvények megalkotásával és lelkiismeretes keresztülvitelével állam és társadalom karöltve fogja azt nyújtani. Mikor nemcsak a születések szaporítása, hanem a csecsemőhalandóság csökkentése is fogja gyarapítani és előbbre vinni népünket. Mikor e segítséget mint kötelességet fogjuk nyújtani a munkaképesség csökkenésével járó, az anyaság egész idejére, értve ez alatt azt az időt, mikor az anya a gyermek születése előtt megfeszített munkára már alkalmatlan — ha ettől megkíméljük, eugenetikus munkát végzünk és nem járulunk hozzá fajunk degenerációjához azzal, hogy az anyát terhessége idején nyomorgásra kárhoztattuk — folytatódnia kell e segítségnek a gyermekágy idején túl az élet szükségleteiből folyó mindenféle formában és mindenféle intézmény segítségével, úgy hogy a csecsemőnek az anyatejet, a fejlődő gyermeknek az anyai gondozást biztosítsuk akkor is, ha az anyának kenyérkereső munkája vagy az egyéniségének megfelelő tevékenysége nem is szünetel teljesen.

Ha van bennünk elég lelki erő arra, hogy legyűrve a jelen szenvedéseit, a történelmi fejlemények világításában lássuk a ma eseményeit, éreznünk kell magunkban a kötelességet, hogy áthidaljuk a tátongó mélységeket és készítsük az utat az utánunk jövő számára, úgy hogy szem előtt tartva a jövőben elérhető végcél, a jelenkor szenvedéseit is enyhítsünk teljes erőnkkel.

Felül kell emelnünk az anyavédelmi segítséget az alamizsnán; oly intenzív kell tennünk, oly körültekintően és széles mederben kell nyújtánunk, hogy ideiglenesen pótoljuk a törvényes intézkedéseket. Az anyavédelem állami szervezésében a legintenzívebb társadalmi segítség mellett, az anya- és gyermekvédelemnek együttes és teljes kifejlődésében látom azon jövőnek képét, amelyet hogy gyermekeinknek biztosítsunk, elviseljük most a szenvedéseknek minden képzeletet meghaladó Golgotháját.

Kik hivatva lettünk, hogy e nehéz idők, e nagy napok osztályosai legyünk, ne legyünk kisebbek korunknál, készítsük elő a jövőt, melyben erős lélekkel hinni akarunk. Mikor a nap vértóba száll, legyen ez nemcsak népek alkonya, hanem egy szebb jövő derengő hajnala. A mélységbe, mely lábaink előtt tátong, új Curtius-ként dobjuk belé, nem a legbecesebb kincseinket, hanem a szolgaság rabbillincseit, az előítéletek béklyóit, a szociális félszeregek tömkelegét, az emberirtó közöny jegét, a nyomor megannyi kútforrását és erősen küzdve bízunk a jövőben.